

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2024. október 7.

1. Prominens kelet-német politikusok álltak ki a hagyományos, tárgyalás-párti német diplomácia újraélesztése mellett

A kelet-németországi választások hatására átalakuló német politikai térkép belső dinamikái egy évvel a szövetségi választásokat megelőzően akár a hagyományosan legfontosabb német pártok Ukrajnával kapcsolatos politikájának az átformálásához is vezethet. A Németország előtt álló összetett, gazdasági, társadalmi és biztonságpolitikai kihívásokra adott – a választók többsége által elégedetlennek minősített – kormányzati válasz a hárompárti Scholz-kormány népszerűségének bezuhanásához és az államba vetett bizalom drasztikus csökkenéséhez vezetett.

A szeptemberben három kelet-német tartományban, Szászországban, Tübingiában és Brandenburgban tartott választások újabb lenyomatát adták a fenti közhangulatnak. A többi párt által évek óta politikai tűzfalal körbevett, karanténban tartott AfD támogatottsága immár történelmi szintet ért el (30% körüli eredményt elérve mindhárom tartományban), míg Saha Wagenknecht kevesebb mint egy évvel ezelőtt alapított új pártja (BSW), könnyedén megugorva a bejutási küszöböt, a semmiből vált az egyik napról a másikra megkerülhetetlen tényezővé. A „hagyományos” pártokat balról és jobbról szorongatva a BSW és az AfD láthatólag sikeresen tudja megszólítani nemcsak a kormánypártok, de a fő ellenzéki erőnek számító CDU politikájából egyaránt kiábrándult választókat.

Bár Friedrich Merz pártelnök – és immár kancellárjelölt – vezetésével a CDU már egy ideje tétova lépéseket tett a Merkel-korszakból megítélt centrista pozíciók újfent konzervatívabb irányba való eltolásával, a párt több meghatározó politikusa szerint határozottabb és gyorsabb iránymódosításra van szükség, amennyiben a kereszténydemokraták magabiztosan szeretnének ráfordulni a szövetségi parlamenti választásokat megelőző kampányidőszakra 2025-ben.

A mandátumának lejártá előtt jóval már önnönmaga által is temetett jelzőlámpa-koalícióban (SPD-Zöldek-FDP) való vezető szerepe ellenére, a közös kormányzás súlyos teher lett a szociáldemokraták számára is. A brandenburgi tartományi választások orrhosszal való megnyerése az AfD előtt korántsem tekinthető átütő sikernek és csak pillanatnyi lélegzetvételi lehetőséget jelentett az SPD-nek mostani szorongatott helyzetében. Látszólag tudják ezt a párt háza táján is és – a CDU-hoz hasonlóan – a legnyíltabban a szorongatott kelet-németországi politikusok járnak az élen nemcsak a kritikák, de a válaszok megfogalmazásával is.

Ennek fényében kevésbé meglepő, hogy Németország legfontosabb napilapjának a Frankfurter Allgemeine Zeitungnak (FAZ) a hasábjain Szászország és Brandenburg miniszterelnökei, valamint a tübingiai CDU elnöke közös véleménycikkben álltak ki Németország orosz-ukrán háborúval kapcsolatos politikájának a módosítása mellett. Michael Kretschmer (CDU) szászországi, Dietmar Woidke (SPD) brandenburgi miniszterelnökök – aki már korábban is markánsan eltérő politikát

fogalmazott meg Olaf Sholz kancellár álláspontjához képest –, valamint Mario Voigt (CDU) leendő tübingi miniszterelnök meglátása szerint Európa és Ukrajna jövőjének közös érdeke kell, hogy legyen a pusztító háború mihamarabbi, tűzszünettel való lezárása. Ehhez, a nemzetközi szerződések figyelembevétele mellett, széles nemzetközi szövetség támogatásával fokozott törekvéseket kell tennie Németországnak és az Európai Uniónak annak érdekében, hogy a felek beleegyezzenek a tárgyalások megkezdésébe. A cél nem lehet más, mint a tűzszünet elérése, egyúttal pedig megbízható biztonsági garanciák nyújtása Ukrajnának – szögezik le a szerzők.

Kretschmer, Voigt és Woidke álláspontja szerint a német kormánynak közvetítőként – mint egykoron – aktívabb külpolitikai felelősséget kell vállalnia a konfliktus rendezésében. Azt akarjuk, hogy Németország aktívabb diplomáciai szerepet játsszon, szorosan együttműködve európai szomszédjaival és partnereivel – jelentik ki a politikusok.

A megújuló Bundeswehr, valamint Németország nemzetközi szervezetekben betöltött helye megfelelő védelmi garanciát jelent az ország számára, ugyanakkor a megfelelően erős katonai erő kiépítésének és fenntartásának csak akkor van értelme, ha az intelligens diplomáciával párosul. *„Nincs szabadság biztonság nélkül. (...) Szabadságot pedig csak egy szabályokon alapú nemzetközi rend garantálhat.”* – szögezik le a záró gondolatként a szerzők, egyúttal kiemelve, hogy a biztonság és a béke ezen alapvető kérdéseiben Németországnak meg kell hallgatnia keleti partnereinek megfontolásait és véleményét is.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Újabb több ezer fős Békedemonstrációt tartottak Berlinben

Több ezren vettek részt múlt hét csütörtök délután Berlinben a békéért tartott tüntetésen, amelynek középpontjában Ukrajna és Izrael fegyverekkel történő támogatásának bírálata, az Oroszország és Ukrajna közötti béketárgyalások megkezdésének követelése, valamint a gázai háború befejezése állt. A demonstráció ezen felül az amerikai közepes hatótávolságú rakéták Németországban való állomásoztatása ellen is irányult. A szervezők szerint több mint 40 ezer résztvevő vett részt a rendezvényen, míg a rendőrség kevesebb mint 10 ezer emberről számolt be. A tüntetésen számos demonstráló is részt vett, akik a Gázai övezetben élőkkel való szolidaritásra szólítottak fel. Néhány plakáton például olyan voltak olvashatók, mint *„Állítsátok meg a megszállás terrorját”* és *„A Nato háborút és népiirtást folytat - szolidaritás Donbasszal és Gázával”*, valamint időnként *„Gyermekgyilkos Izrael”* kiáltások is elhangzottak.

A demonstrációt a „Soha többé háborút” elnevezésű szövetség szervezte, a tüntetésre való felhívást többek között a BSW és a Baloldali Párt részéről több Bundestag képviselő is támogatta, valamint szakszervezeti képviselők és aktivisták is segítettek a mobilizálásban. A demonstráció végén tartott beszédében Saha Wagenknecht, a nemrégiben alapított Bündnis Saha Wagenknecht párt alapítója és elnöke, tárgyalásokat sürgetett Vlagyimir Putyin orosz elnökkel az ukrajnai háború befejezéséről. *„Annyira bosszantónak találom, amikor mindig a nagy erkölcsiséggel állítják be nekünk, hogy erkölcsi okokból ne beszéljünk Putyinnal”* – mondta a prominens politikus. A rendezvényen meglepő módon felszólt egy SPD-s Bundestag képviselő, Ralf Stegner is, akit már a tüntetést megelőzően sok kritika ért emiatt. Megjelenése azonban világosan megmutatta, hol húzódnak a törésvonalak a Wagenknecht mellett tüntetők és a német kormány eddigi politikája között. Stegner ugyanis kifütyülték, amikor *„orosz agressziós háborúról”* és Ukrajna önvédelmi jogáról beszélt.

Mindazonáltal az SPD-s politikus kiemelte, hogy fontos pontokban osztja Wagenknecht véleményét, és úgy véli, hogy az ukrajnai háborút diplomáciai úton lehet és kell megoldani.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. Az AfD betiltását kezdeményezik Bundestag képviselők

Egybehangzó médiaértesülések szerint több Bundestag képviselő a Szövetségi Alkotmánybírósághoz fordul az Alternatíva Németországért (AfD) párt betiltása érdekében. Az indítványt az SPD, az Uniópártok, a Zöldek és a Die Linke egyes képviselői támogatják, nem a teljes frakciók – a lapok szerint az említett parlamenti frakciók mindegyikéből legalább tíz képviselő támogatja a kezdeményezést. Egy ilyen frakcióközi indítványhoz ugyanis a Bundestag öt százalékának, azaz jelen esetben 37 képviselőnek a támogatása szükséges.

A képviselők az Alaptörvény 21. cikkére, valamint a szövetségi alkotmánybírósági törvény 43. paragrafusára hivatkoznak – szerintük az Alkotmánybíróság ezek alapján tudja alkotmányellenesnek nyilvánítani az AfD-t, vagy alternatívaként a bíróságnak ki kell zárnia a pártot az állami finanszírozásokból. A képviselők azzal vádolják az AfD-t, hogy az meg akarja szüntetni a szabad demokratikus alaprendet, és „*aktívan militáns és agresszív álláspontot*” képvisel ezzel az alaprenddel szemben. Ezen felül az indítvány szerint az AfD visszatérően és szándékosan megsérti a német Alaptörvény 1. cikkében foglalt emberi méltóság garanciáját, mégpedig a párt tisztségviselőinek és képviselőinek számos kijelentésével a migránsok, a muszlimok és a szexuális kisebbségek emberi méltósága ellenében.

Az indítvány többek között az Észak-Rajna-Vesztfália és Thüringia Tartományi Felsőbb Közigazgatási Bíróságok (OVG) által idén hozott határozatokra hivatkozik. A münsteri OVG megerősítette, hogy a Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal jogosult volt az AfD-t gyanús szélsőséges szervezetnek minősíteni.

Olaf Scholz (SPD) kancellár mindazonáltal szkeptikusan látja a betiltásra vonatkozó kérelmet, véleménye szerint egy ilyen folyamatot nagyon gondosan elő kellene készíteni. Egyúttal emlékeztetett arra, hogy a Szövetségi Alkotmánybíróság már kétszer is elutasította az NPD (Német Nemzetszocialista Párt) betiltását. A kancellár hangsúlyozta azonban, hogy az AfD alkotmányvédelmi megfigyelése továbbra is kívánatos.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. A Szövetségi Bűnügyi Hivatalról szóló törvény korábbi módosításai részben alkotmányellenesek

A Gesellschaft für Freiheitsrechte (GFF) még korábban alkotmányjogi panaszt nyújtott be Szövetségi Alkotmánybíróságnál a 2017-ben megreformált Szövetségi Bűnügyi Hivatalról szóló törvény több rendelkezése ellen. A GFF-hez többek között két ügyvéd és két futballszurkoló fordult, akik azt kifogásolták a korábbi reformokkal kapcsolatban, hogy annak eredményeképp túl sok emberről, túl sok adatot gyűjtöttek és tároltak a Szövetségi Bűnügyi Hivatal (BKA) adatbázisaiban. A nonprofit szervezet ezért konkrét alkotmányos normákat követelt erre vonatkozóan, amellyel kapcsolatban a múlt héten a Szövetségi Alkotmánybíróság ítéletet hirdetett.

Ennek értelmében a törvény egyes részeit módosítani kell és a benyújtott alkotmányjogi panasz részben sikeres volt. Az alkotmánybírák ugyanis kimondták, hogy a BKA egyes adatgyűjtési és adattárolási jogszabályai jelenlegi formájában nem egyeztethetők össze a német Alaptörvénnyel, ami az információs önrendelkezési jog alapját érinti. Az adatok rendőrség általi tárolását és további feldolgozását az ítélet értelmében meg kell különböztetni: Milyen célból és mennyi ideig tárolják az adatokat – ezeket a kérdéseket a jövőben a hivatali szerveknek pontosabban kell megválaszolniuk. Ezen felül az Alkotmánybíróság erősen kifogásolta a gyanúsítottak kapcsolattartóinak titkos megfigyelését, amelyet a BKA végezhet. Mindazonáltal a szabályozások az Alkotmánybíróság bizonyos kikötéseivel egyelőre továbbra is érvényben maradnak, amíg a törvényt nem módosítják. Erre a törvényhozónak legkésőbb 2025 július végéig van ideje.

Nem ez az első alkalom, hogy a Szövetségi Alkotmánybíróság a Szövetségi Bűnügyi Hivatal hatásköreiről ítélezett: 2016-ban a törvény részeit szintúgy alkotmányellenesnek ítélte, amely miatt a BKA törvényt módosítani kellett – ezek 2018 májusa óta voltak érvényben.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. A német egység napja alkalmából rendezett fesztiválsorozat

Október 3-án a német egység napja alkalmából rendezett ünnepséget idén Schwerinben tartották, ahol ünnepi beszédében Olaf Scholz (SPD) kancellár hangsúlyozta, hogy a német egység még 34 év után sem teljesebben ki. Véleménye szerint tovább kell harmonizálni az életkörülményeket Németország nyugati és keleti része között – mind a fizetések, mind a keletnémetek vezetői pozíciókban való foglalkoztatottságának tekintetében. A kancellár azonban azt is kiemelte, hogy az egyesítés nem azt jelenti, hogy Kelet-Németország egyszer pontosan olyan lesz, mint Nyugat-Németország. A belső sokszínűség nem deficit, hanem erősség – mondta Scholz. Manuela Schwesig (SPD), Mecklenburg-Elő-Pomeránia miniszterelnöke és a rendezvény házigazdája beszédében szintén kiemelte a hátrányokat, amelyek a kelet-németeket a mai napig érik és amelyeket nem szabad elfogadni. Még mindig nincsenek egyenlő életkörülmények, de gyűlölet és agitáció helyett összetartásra szólított fel a miniszterelnök.

Schwerinben október 2-án kezdődött a német egység napja alkalmából rendezett háromnapos nyilvános fesztiválsorozat. Az egyházak ökumenikus istentisztelettel és a társadalmi összetartozásra való felhívással nyitották meg a központi ünnepséget, napközben pedig különböző programokkal várták az érdeklődőket.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Szakpolitikai helykeresés a Zöldeknél

A jövőre esedékes tartományi és szövetségi parlamenti választásokat megelőzően a Zöldek komoly támogatottsági visszaeséssel kénytelenek szembenézni, mely negatív trend immár hosszú hónapok óta meghatározza a párt körüli hangulatot. A kelet-németországi őszi tartományi, valamint az EP-választásokon néhány hónappal korábban elszenvedett konzervatív vereségek szeptember végén a szövetségi pártelnökség lemondásához vezetett. Most a párt rendkívüli kongresszus keretében kívánja – egyes kérdésekben akár radikálisan – újra pozícionálni magát. *„Bátorság alkotja a jövőt”* – ezzel a címmel rendeztek a Zöldek kongresszust Berlinben, melyen a fő kérdés a párt jövőbeni politikai irányának a kijelölése egy esetleges *„újrakezdés”* keretében volt – mindez a szavazók visszanyerése érdekében. A politikai átrendeződéshez nagyobb hangsúly kerülhetne gazdasági kérdésekre, valamint sajtóértesülések szerint a párt migrációval kapcsolatos – és Németországban egyre kevésbé népszerű – megengedő álláspontjának az esetleges átgondolására is sor kerülhet.

A párt két leköszönő társelnöke, Ricarda Lang elsősorban a szociálpolitika mellett állt ki, míg Omid Nouripour külpolitikai szakértőként szerzett magának nevet. A Zöldek most olyan választási kampányra számítanak, amelyben a stagnáló gazdaság kerül a középpontba. *„Több gazdasági szakértelemre van szükség a pártunkban, különösen ilyen válságos időkben”* – nyilatkozta a párt pragmatikus, „realo”-szárnyához tartozó Danyal Bayaz, baden-württembergi tartományi pénzügyminiszter. Különösen Franziska Brantner, a Szövetségi Gazdasági Minisztérium államtitkára és Robert Habeck szövetségi gazdasági miniszter bizalmasa számára lenne előnyös a gazdasági témák előtérbe helyezése, így Bayaz. Felix Banaszak, aki korábban a Zöldek Bundestag frakciójának költségvetési és gazdasági szakértője volt, szintén ezt az irányt támogathatja. Nem mellesleg Brantner és Banaszak a közelmúltban egyaránt jelezte, hogy indulnak a párt megüresedett társelnöki tisztségéért.

Andreas Audretsch, a párt választási kampányigazgatója szerint a személyi átszervezések mellett a felső vezetésben is lesz tartalmi változás. A migráció témája *„különösen központi”* kérdés lesz a jövőben. A cél az, hogy pozitív képet közvetítsenek a bevándorlásról, amely nélkül nem lehet leküzdeni a szakképzett munkaerő hiányát, ugyanakkor a Zöldek továbbra is egyértelműen állást foglalnának az iszlamizmus és a terrorizmus ellen – így Audretsch. A migrációs kérdéskör aktív megvitatásával a párt azt is reméli, hogy hidat építhet a CDU/CSU-hoz, mint lehetséges koalíciós partnerhez a 2025-ös szövetségi parlamenti választásokat követően.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Rendezvényajánló

2024. október 14-én Intézetünk **Transatlantic Partnership in a New Era** címmel **trilaterális konferenciát szervez** amerikai, magyar és német résztvevőkkel Berlinben.

További információért és regisztrációért kattintson a [konferencia honlapjára](#).

2024. október 17-én 17.00 órától Prof. Dr. Peter Hoeres, a würzburgi Julius Maximilian Egyetem újkori történelem tanszékének professzora fog előadást tartani a politikai jobb- és baloldal kialakulásának történetéről és annak mai relevanciájáról az MCC Debreceni Képzési Központjában.

További információért kattintson [Intézetünk honlapjára](#).

Cikk- és interjúajánló

A Jó reggelt, Magyarország reggeli műsor Napi jegyzet című sorozatában Bauer Bence, Intézetünk igazgatója osztotta meg gondolatait a német egységről.

A teljes adás meghallgatásához kattintson a [Híradó honlapjára](#).

Az ATV Start című műsorában kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter elemezte az osztrák parlamenti választás eredményeit.

A teljes beszélgetés megtekintéséhez kattintson az [ATV Youtube-csatornájára](#).

A HírTv híradójában Dobrowiecki Péter, kutatási vezetőnk beszélt az osztrák választások eredményéről és az ebből adódó kormányalakítás körül kialakult nehéz helyzetről.

A teljes műsor megtekintéséhez kattintson a [HírTv honlapjára](#).

Úgy tűnik, hiába szerzett több mint 29 százalékos támogatottságot a bevándorlás- és háborúellenes Osztrák Szabadságpárt (FPÖ) a vasárnapi parlamenti választásokon, a pártot a siker útjára visszavezető Herbert Kickl mégsem törekszik arra, hogy kormányt alakítson. Helyette Ausztria történetének első hármaskormánykoalíciója állhat fel, melyben azonban a Zöldek már nem kapnak szerepet – fejtette ki a hirado.hu-nak Dobrowiecki Péter, Intézetünk kutatási vezetője.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Híradó honlapjára](#).

A HírTv Napi Aktuális című műsorában Bauer Bence, Intézetünk igazgatója elemezte az osztrák parlamenti választási eredményeket, kiemelve, hogy megduplázódott a migrációellenes szavazótábor az előző választáshoz képest.

A teljes beszélgetés megtekintéséhez kattintson a [HírTv honlapjára](#).

Akár az is elképzelhető, hogy a Néppárt történetének egyik legrosszabb eredményét elérő és így lényegében bukott kancellárnak számító Karl Nehammer kap lehetőséget az újrázásra – írja Dobrowiecki Péter, kutatási vezetőnk, akit a Magyar Nemzet idézett.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Magyar Nemzet honlapjára](#).

Kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter a Mandiner számára elemezte az osztrák választás eredményeit.

A teljes elemzés elérhető a [Mandiner honlapján](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együtműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter, Horváth Csenge

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hu